

A TANTÁRGY ADATLAPJA

1. A képzési program adatai

1.1 Felsőoktatási intézmény	Babeș–Bolyai Tudományegyetem
1.2 Kar	Bölcsészettudományi Kar
1.3 Intézet/Tanszék	Irodalomtudományi Intézet
1.4 Szakterület	Nyelv és irodalom
1.5 Képzési szint	Alapképzés
1.6 Szak / Képesítés	Magyar nyelv és irodalom

2. A tantárgy adatai

2.1 A tantárgy neve	LLM3010 ÖSSZEHAONLÍTÓ IRODALOM 2 (magyar nyelven)							
2.2 Az előadásért felelős tanár neve	Dr. Török Ervin							
2.3 A szemináriumért felelős tanár neve	Dr. Serestély Zsolt							
2.4 Tanulmányi év	2	2.5 Félév	2	2.6 Az értékelés módja	Vizsga	2.7 A tantárgy típusa	Tartalma szerint A tantárgy jellege (kötelező/választható/fakultatív)	DF kötelező

3. Teljes becsült idő (az oktatási tevékenység féléves óraszám)

3.1 Heti óraszám	4	melyből: 3.2 előadás	2	3.3 szeminárium	2
3.4 A tantervben szereplő össz-óraszám	56	melyből: 3.5 előadás	28	3.6 szeminárium	28
A tanulmányi idő elosztása:					
A tankönyv, a jegyzet, a szakirodalom vagy saját jegyzetek tanulmányozása					14
Könyvtárban, elektronikus adatbázisokban vagy terepen való további tájékozódás					14
Szemináriumok / házi feladatok, portfóliók, referátumok, esszék kidolgozása					12
Konzultáció					2
Vizsgák					2
Más tevékenységek.....					
3.7 Egyéni munka össz-óraszám	44				
3.8 A félév össz-óraszám	100				
3.9 Kreditszám	4				

4. Előfeltételek (ha vannak)

4.1 Tantervi	•
4.2 Kompetenciabeli	•

5. Feltételek (ha vannak)

5.1 Az előadás lebonyolításának feltételei	előadóterem, alkalmilag vetítő, laptop, hangszórók
5.2 A szeminárium lebonyolításának feltételei	szemináriumi terem, alkalmilag vetítő, laptop, hangszórók

6. Elsajátítandó kompetenciák

Szakmai kompetenciák	<p>C.1.1. A fogalmak meghatározása, a komparatisztikai szaknyelv jellegzetességeinek felismerése és példázása; a humántudományok interdiszciplináris elemzési módszereinek ismerete.</p> <p>C.1.2. A világ- és összehasonlító irodalom változásainak és a központi témáinak meghatározása és leírása.</p> <p>C.1.3. Az irodalomelmélet és a komparatisztika fogalmainak alkalmazása a kutatásban és az irodalmi/kulturális jelenségek viszonylatában. Az irodalmi diskurzus kapcsolata a kulturális diskurzussal általában, valamint a tudományossal</p> <p>C.1.4. A nézetek és elméleti irányzatok kritikai megközelítése az irodalom tanulmányozása során.</p> <p>C.1.5. Szóbeli vagy írásbeli szövegalkotás egy összehasonlító irodalmi témában, amely lexikailag és szintaktikailag árnyalt, következetes és jól formált.</p>
Általános kompetenciák	<p>CT.1. Szóbeli vagy írásbeli szövegalkotás egy összehasonlító irodalmi, irodalomelméleti témában, amely lexikailag és szintaktikailag árnyalt, következetes és jól formált.</p> <p>CT.2. Kapcsolatteremtés csoportban; interperszonális kommunikáció és szerepvállalás.</p>

7. A tantárgy célkitűzései (az elsajátítandó kompetenciák alapján)

7.1 A tantárgy általános célkitűzése	<ul style="list-style-type: none"> Fonák formák, elbeszélői gyakorlatok vizsgálata. A szövegközöttség meghatározott formáinak elemzése révén rámutatni az irodalmi kommunikáció kiemelten fontos aspektusára. A próza- és elbeszéléselemzés fogalmainak, stratégiáinak gyakorlása.
7.2 A tantárgy sajátos célkitűzése	<ul style="list-style-type: none"> A kurzus az alapképzésben részt vevő hallgatóknak szól, így egyszerre szolgálja az ismeretbővítést, az attitűdformálást és a szaktudományos megalapozás céljait. A kurzus ún. fonák formákat és irodalmi polémiákat vizsgál, vagyis paródiákat, travesztiákat, komikus eposzokat, irodalmi karikatúrákat elemez, amelyek esetében egy korábbi irodalmi gyakorlat logikájának, stílárjának, retorikai és szemléleti megoldásainak eltávolított felidézése, versengő átdolgozása adja a saját alkotás létokát. Nagy hangsúly esik az olyan vegyes műfajú szövegek elemzésére, amelyekben a paródia kritikai gesztusa elemző, esztétikai és egyben történeti-mediális reflexióként is megvalósul. A kurzus több célkitűzést követ. a.) Esztétikai-mediális önreflexió. A fonák formák nem járulékos változatai kanonizált irodalmi gyakorlatoknak. Mivel először a paródia az, amely az irodalmi kommunikációt a maga tiszta nyelviségében engedi megtapasztalni, ezért kiváló vizsgálati terepe az irodalmi kommunikáció nyelvi-mediális önreflexiójának és egyben teremtő, létrehozó működésének. A kurzus a fonák formák nyelvelméleti vonatkozásait is vizsgálja. b.) Műfaji vizsgálatok. A kurzus célkitűzése a fonák formák változatainak történeti és műfaji szétszalazása (paródia, szatíra, pastiche, travesztia és egyéb komikus formák) c.) Történeti vizsgálat. A regény, az eposzköltészet és líra területéről vett példákon keresztül a komikus és travesztív feldolgozások változó történeti horizontjainak metahistóriai reflexiójára és vizsgálatára törekszik. d.) Konkrét példák elemzésén keresztül a polémia műfajképző, létesítő működést elemzi.

8. A tantárgy tartalma

8.1 Előadás	Didaktikai módszerek	Megjegyzések
-------------	----------------------	--------------

1-2. Bevezetés: a fonák formák változatai. A fonák formák és a sűrű szövegközöttség tapasztalata. A fonák forma mint korábbi írások újrarendelése. Walter Benjamin a fordíthatóság kérdéséről.	előadás	
3-4. Az irodalmi vita travesztív formái. Az újírás mint dekanonizáció és véglegessé változtatás. József Attila Babitsot olvas (József Attila: Az Istenek halnak, az ember él. Tárgyi-kritikai tanulmány Babits Mihály verseskötetéről)	előadás és szövegelemzés	
5-6. A modern regény születése a paródia szelleméből. Distanca, nevetés és együttérzés. Az erkölcsi ítékezés és véleményalkotás bizonytalanságai. Az igazmondás paradoxona. A megbízhatatlanság önreflexiója a modern regény kezdetekor.	előadás és szövegelemzés	
7-8. A irodalomtörténet mint a történelmi önmegértés horizontja. Az eposz ironikus feltámadása. A múlt idézettsége. Az „out of joint” időtápasztalat mint hermeneutikai kérdés (Mikszáth: Új Zrínyiász)	előadás és szövegelemzés	
9-10. Az irodalmi képzelet intertextuális határoltága. Fantasztikum és idézet (Danilo Kis: Anatómiai lecke, Borisz Davidovics síremléke)	előadás és szövegelemzés	
11-13. Az irodalmi hang. Paródia és a hang anyagságai	előadás és szövegelemzés	
14. Összefoglalás		

Könyvészet

3-4.

József Attila: Az Istenek halnak, az ember él. Tárgyi-kritikai tanulmány Babits Mihály verseskötetéről. <http://magyar-irodalom.elte.hu/sulinet/igyjo/setup/portrek/jozsefa/istenhal.htm>

Karinthy Frigyes: *Így írtok ti.* <http://mek.oszk.hu/00700/00716/html/>

5-6.

Henry Fielding: *Joseph Andrews*. Ford. Balabán Péter. Magyar Helikon, Budapest, 1965.

Jonathan Swift: *Voyage to the Houyhnhnms*. (Utazás a nyihahák országába). In Jonathan Swift: *Gulliver utazásai*. Ford. Szentkuthy Miklós. Magyar Helikon, 1975.

7-8.

Mikszáth Kálmán: *Új Zrínyiász*. <http://mek.oszk.hu/00900/00956/00956.htm>

9-10.

Danilo Kis: *Anatómiai lecke*. Ford. Balázs Attila, Radics Viktória, Varga Pirooska. Palatinus-Könyvek Kft, Budapest, 1999.

Danilo Kis: *Borisz Davidovics síremléke*. Ford. Borbély János, Maecenas, Budapest, 1979.

11-13.

Salomo Friedländer: *Goethe a fonográfba beszél*. Ford. Török Ervin. <http://apertura.hu/2012/tavasz/friedlaender-goethe-a-fonografba-beszeli>

Szakirodalom :

Világirodalom. szerk. Pál József, Akadémiai, Budapest, 2005.

Mihail Bathtyin: *Francois Rabelais művészete, a középkor és a reneszánsz népi kultúrája*. Osiris, Budapest, 2002.

Walter Benjamin: A műfordító feladata. Ford. Szabó Csaba. In Uő: *A szírének hallgatása*. Válogatott írások. Osiris, Budapest, 2001. 71-83.

Török Ervin: Állat, tenyésztés, természet, nyelv (A Woyage to Houyhnhnms margójára). In Uő: *A szatíra diskurzusai a*

modernitásban. Apertúra, Szeged, 2014. 23–54.

Wolfgang Iser: Die Leserrolle in Fieldings *Joseph Andrews* und *Tom Jones*. In Uő: *Der implizite Leser. Kommunikationsformen des Romans von Bunyan bis Beckett*. Wilhelm Fin, München, 1972. 57–93.

Bónus Tibor: 1912 – Megjelenik az Így írtok ti. In *Kortárs* 2006 június. <http://epa.oszk.hu/00300/00381/00106/bonus.htm>

Hajdu Péter: A szigetvári hős feltámadása. Mikszáth és az Új Zrínyiász. *Forrás*, 2010/5. 44–49.
<http://www.forrasfolyoirat.hu/1005/hajdu.pdf>

Bernard Harrison: Houyhnhnm Virtue. Partial Answers: *Journal of Literature and the History of Ideas*, 2003/1. 45–53.

8.2 Szeminárium

1. téma: Szervezési kérdések, értékelés módja, munkamódszerek megbeszélése, hiányzások kérdése	Tanár-diák dialógus	Megjegyzések
2. téma: Bevezetés a detektívtörténetek olvasásába	Vitaindító, dialógus, szövegösszehasonlítás	
3. téma: Az első európai detektívtörténet	Vitaindító, dialógus, szövegösszehasonlítás	
4. téma: A mitológéma anatómiája 1.: az ószövetségi József-történet mint Oidipusz-újraírás	Vitaindító, dialógus, szövegösszehasonlítás	
5. téma: A mitológéma anatómiája 2.: Alexina B. mint Oidipusz-újraírás, az önéletírás mint nyomozás	Vitaindító, dialógus, szövegösszehasonlítás	
6. téma: A mitológéma anatómiája 3.: Javított kiadás mint Oidipusz-újraírás	Vitaindító, dialógus, szövegösszehasonlítás	
7. téma: A „klasszikus” krimi születése	Vitaindító, dialógus, filmelemzés	
8. téma: Van-e magyar krimi-hagyomány?	Vitaindító, dialógus, filmelemzés	
9. téma: Az „aranykor” alkonya: az igazság nyelvi és intézményes közvetítettsége	Vitaindító, dialógus, szövegösszehasonlítás	
10. téma: Pszichológia és krimi	Vitaindító, dialógus, filmelemzés	
11. téma: Antidetektívtörténet	Vitaindító, dialógus, szövegösszehasonlítás	
12. téma: A bűntény mint szöveg, az olvasás mint nyomkövetés	Vitaindító, dialógus, szövegösszehasonlítás	
13. téma: A detektívtörténet mint az olvasás allegóriája	Vitaindító, dialógus, filmelemzés	
14. téma: Összegzés	Tanár-diák dialógus	

Könyvészet

2. Bevezetés a detektívtörténetek olvasásába: A meggyilkolt leány vagy a három alma története. In Honti Rezső (váll. és ford.): *Az Ezeregyéjszaka meséi*. Európa, Bp., 1974. (Bényei Tamás: Kategóriaváltások: A krimi elolvashatatlansága. *Alföld*, 2009, 60/5.)
3. Az első európai detektívtörténet: Szophoklész: *Oedipus Király*. In Domokos Mátyás, Bolonyai Gábor, Nagy Zsejke (szerk.): *Szophoklész drámái*. Osiris, Bp., 2004. (Horváth Andor: *Oidipusz, a jövő embere*. In Uő: *A szent liget. Tanulmányok a görög tragédiáról*. Polis, Kolozsvár, 2005, 79–98. Karsai György: *Oidipusz és Kreón*. Holmi, 2010. december)
4. A mitológéma anatómiája 1.: az ószövetségi József-történet mint Oidipusz-újraírás: *Szent Biblia*. (Károli Gáspár ford.). Magyar Bibliatársulat, Bp., 1999. (Mózes első könyve) (René Girard: *Látám a sáránt, mint villámlást lehullani az égből. A kereszténység kritikai apológiája*. Atlantisz, Bp., 2013, 131–149. Kányádi András: *A képelet topográfiája. Mítoszkritikai esszék*. Komp-Press, Kolozsvár, 2010.)
5. A mitológéma anatómiája 2.: Alexina B. mint Oidipusz-újraírás, az önéletírás mint nyomozás: Michel Foucault (bemut.): *Herculine Barbin, más néven Alexina B. Józseveg Műhely Kiadó, Bp., 1997.* (Tengelyi László: *Tapasztalat, cselekvés és elbeszélte történet. Világosság*, 2009. tavasz, 87–99.)
6. A mitológéma anatómiája 3.: Javított kiadás mint Oidipusz-újraírás. Esterházy Péter: *Javított kiadás*. Magvető, Bp., 2002. (Horváth Andor: *Oidipusz és a Város*. In Uő: *A szent liget. Tanulmányok a görög tragédiáról*, 2005, 99–106.)
7. A „klasszikus” krimi születése: Edgar Allan Poe: *A Morgue utcai kettős gyilkosság*. In.

Uő: A Morgue utcai gyilkosság. Interpopulart, Szentendre, 1995. (Miklós Ágnes Kata: Bűnös szövegek. Komp-Press, Kolozsvár, 2009. Jorge Luis Borges: A krimi. In Uő: Válogatott művei IV. Európa, Bp. 1999, 102–117.)

8. Van-e magyar krimi-hagyomány? Kosztolányi Dezső: A detektív. In Uő: Bűbajosok. Franklin Társulat, Bp., 1916, 5–19. (Szilágyi Zsófia: A szerző a gyilkos. Kosztolányi Dezső: A detektív. Acta Universitatis Szegediensis, 2016, 135–145. Bán Zoltán András: Pislákoló villanykörte. Futamok a magyar krimiről. Kalligram, 2015. március)

9. Az „aranykor” alkonya: az igazság nyelvi és intézményes közvetítettsége: Friedrich Dürrenmatt: A baleset. In Uő: Az ígéret. Európa, Bp., 1984, 121–166. (Miklós Ágnes Kata: Bűnös szövegek. Komp-Press, Kolozsvár, 2009.)

10. Pszichológia és krimi: Ladislav Fuks: Az utolsó ügy. Európa, Bp., 1979. (Miklós Ágnes Kata: Bűnös szövegek. Komp-Press, Kolozsvár, 2009.)

11. Antidetektívtörténet: Jorge Luis Borges: A halál és az iránytű. In Uő: A titkos csoda. Európa, Bp. 1986, 143–158. (Bényei Tamás: Dekonstrukció és narratológia (és Borges). Alföld, 2002. december, 34–49.

12. A bűntény mint szöveg, az olvasás mint nyomkövetés: Jorge Luis Borges – Adolfo Bioy Casares: Sangiácomo és a gondviselés. In Scholz László (szerk.): A holdbéli nyúl. Válogatás Jorge Luis Borges társszerzővel írt műveiből. Európa Könyvkiadó, Budapest, 2000, 356–394. (Benyovszky Krisztián: Bevezetés a krimi olvasásába. Lilium Aurum, Dunaszerdahely, 2007.)

13. A detektívtörténet mint az olvasás allegóriája: Italo Calvino: Ha egy téli éjszakán egy utazó. Európa, Bp., 2011.

9. A szakmai területek és a szakterület reprezentatív munkáltatói elvadásainak összhangba hozása a tantárgy tartalmával

Az ARACIS kritériumainak megfelelően, az intézet/a tanszék együttműködik a szakmai és a társadalmi-gazdasági szférák képviselőivel, különösképp a Megyei Tanfelügyelőségekkel.

10. Értékelés

A tevékenység típusa	10.1 Értékelési kritériumok	10.2 Értékelési módszerek	10.3 Ennek aránya a végső jegyben
10.4 Előadás	Az előadások anyagának (szépirodalom és szakirodalom) ismerete	Írásbeli vizsga	50%
10.5 Szeminárium	szemináriumi részvétel szövegértelmezés	aktív hozzájárulás értékelése (a benyújtott házi feladatok alapján) házi dolgozat	25% 25%
10.6 Minimális követelmények			
<ul style="list-style-type: none"> A kötelező szépirodalom és szakirodalom elolvasása másfél-két oldalas házi feladat beadása minden szeminárium végén: az adott szemináriumra olvasott szép- és szakirodalmi tételek rövid összefoglalása, az értésben zavart okozó helyek kiemelése a szakirodalomból, 2-3 vitaindító kérdés javaslása szemináriumokon való jelenlét és aktív részvétel, maximum 2+1 hiányzás (a harmadik hiányzást csak nagyon indokolt esetben fogadom el, 4-5 oldalas referátum ellenében); a szemináriumon való részvétel a szövegek ismeretéhez kötött; dolgozat megírása a szemináriumon érintett témák valamelyikéből; minimum 5-ös elérése a szemináriumi részből.			

A kitöltés időpontja	Az előadásért felelős tanár aláírása	A szemináriumért felelős tanár aláírása
2024.04.11.		

UNIVERSITATEA BABEȘ-BOLYAI
BABEȘ-BOLYAI TUDOMÁNYEGYETEM
BABEȘ-BOLYAI UNIVERSITAT
BABEȘ-BOLYAI UNIVERSITY
TRADITIO ET EXCELLENTIA

Facultatea de Litere
Str. Horea nr. 31
400202, Cluj-Napoca
Tel.: 0264-53.22.38
Fax: 0264-43.23.03

Az intézeti jóváhagyás időpontja 2024.04.14.	Az intézetvezető aláírása 	
A dékáni jóváhagyás időpontja	A felelős dékánhelyettes aláírása 	A kar pecsétje